

SISÄASIAINMINISTERIÖ

29. 11. 2013

INRIKESMINISTERIET

Vastaanottaja

Sisäasiainministeriö

Poliisiosasto

hare@intermin.fijukka.tukia@intermin.fi**Asia**

Lausuntopyyntö 18.10.213

id0164926

SM056:00/2012

Päivämäärä

29.11.2013

Avoin ministeriö ry:n lausunto esitysluonnokseen rahankeräyslain muuttamiseksi

Oikeusministeriö avasi otakantaa.fi-palveluun rahankeräyslain uudistamiseen liittyvän kyselyn, johon vastasi iso määrä kansalaisia.

Otakantaa.fi-kyselyn vastaajista 85 % katsoi, että kaikilla tulisi olla oikeus toimeenpanna rahankeräys vapaasti, jos keräyksen tarkoitus on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä. 75 % vastaajista katsoi, että ilmoitusvelvollisuus ja jälkikäteisvalvonta tai kokonaan kontrollista luopuminen olisivat oikea tapa järjestää lupa-asiat. Tätä pienempi joukko eli 63 % vastaajista katsoi, että kirkkoille tulisi myöntää rahankeräyslupa diakoniatyön rahoittamiseksi siitä huolimatta, että kirkkoilla on jo veronkanto-oikeus oikeus kolehdin keräämiseen ilman rahankeräyslupaa.

Otakantaa.fi-palvelussa esitetyistä näkemyksistä huolimatta nyt käsillä olevan hallituksen esitysluonnoksen merkittävin muutosesitys on sallia rahan kerääminen jatkossa yliopistoille sekä kirkkoille, joilla on jo oikeus myös kolehtiin ja veronkanton. Esityksen mukaan vaivalloinen ennakkolupamenettely säilytetään ennallaan, mutta asiaa ei perustella mitenkään, vaikka ennakkovalvonnasta luopumista esitettiin kansalaiskyselyssä yhtenä vaihtoehtona. Tämä on varsin kummallista, sillä kansalaisten esittämä mielipide asiasta oli varsin selkeä ja yksiselitteinen: rahankeräys tulisi sallia laajemmin ja ilman erityistä ennakkovalvontaa. Mikäli taas on kyse siitä, että ennakkovalvonnasta luopuminen ei olisi tämän lakiuudistuksen yhteydessä lainkaan mahdollista, on kansalaisia yllä mainitussa kyselyssä johdettu selkeästi harhaan.

Koska kansalaisten mielipidettä ei tässä tapauksessa ole noudatettu eikä sen huomiotta jättämistä ole millään tavalla perusteltu, ei "kansalaismielipiteen huomioon ottamisesta" voida tässä yhteydessä varsinaisesti puhua.

Kansalaismielipiteen huomiotta jättämisen lisäksi erityisesti esityksen resurssi- ja valvonta kysymykset herättävät huolta: esitysluonnoksessa poliisihallitukselle siirretään vanhojen tehtävien päälle hiippakuntien ja yliopistojen lupahakemukset, mutta ei lisäresursseja. Koska ennakkovalvonnasta ei luovuta eikä sitä edes kevennetä, on odotettavissa, että rahankeräyslupien käsittelyajat pitenisivät entisestään hallituksen esityksen toteutuessa. Jälkikäteisvalvontakaan tuskin resurssipulan myötä paranee.

Edellä mainittujen seikkojen nojalla olisi nyt syytä vielä uudelleen harkita ennakovalvonnasta luopumista. Kuten esitysluonnoksestakin ilmenee, ei muissa Euroopan maissa ennakkolupamenettelyä tarvita – Suomessa tilanne tuskin on merkittävästi erilainen. Tällainen tilanne saattaa jopa asettaa suomalaiset pienyritykset ja start-upit eriarvoiseen asemaan, kun muualla Euroopassa ja Yhdysvalloissa rahan kerääminen on sallittua, mutta Suomessa luvanvaraista ja sallittua ainoastaan vastikkeellisesti. Myös erilaiset taide- ja kulttuuritapahtumat sekä sosiaaliset tilaisuudet (esimerkiksi kyläjuhlat), joihin on mahdotonta ennakkomyydä tuotteita, jäävät esityksen toteutuessa edelleen vaille joukkorahoitusmahdollisuuksia. Myös esimerkiksi yhdenvertaisten demokraattisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseen liittyvät hankkeet – esimerkiksi kansalais- tai kuntalaisaloitteet – jäävät joukkorahoitusmahdollisuuksien ulkopuolelle, ellei taustalla ole vakiintunut järjestö. Kansalaisaloitteiden kampanjoiden joukkorahoittaminen tulisi olla mahdollista kaikille tasapuolisesti.

Valvonnan kannalta tehokkain tapa olisi perustaa avoimeen tietoon perustuva rekisteri, jonka nojalla kuka tahansa voi tarkistaa rahankerääjän tiedot ja niiden nojalla päättää antamastaan lahjoituksesta. Rahankerääjälle rekisteriin ilmoittautuminen olisi luonnollisesti pakollista. Tällainen olisi merkittävä parannus nykytilanteeseen, jossa tietoa rahankerääjästä ja –keräyksestä ei ole helposti ja yksinkertaisesti saatavilla. Sosiaalinen media voi tällaisessa yhteydessä olla vastaus viranomaisvalvonnan tehostumudelle – esimerkiksi satunnaisille poliisin pistokokeille – kun tiedot kerääjistä ja keräyksistä ovat avoinna aina valppaana olevalle verkkoyhteisölle.

Lisäksi huomiota on syytä kiinnittää myös EU:n komission viimeaikaisille toimenpiteille. Komissio on käynnistänyt 31.12.2013 päätävän julkisen verkkokuulemisen, jonka tarkoituksena on kartoittaa tarve yhtenäistää joukkorahoitusta koskevaa kansallista lainsäädäntöä jäsenmaissa. Kyse on siis joukkorahoitusalojen yhteneväisten hyödyntämismahdollisuuksien varmistamisesta pienille ja pk-yrityksille kaikissa EU-maissa työllisyyden ja yrittäjyyden turvaamiseksi.

"The aim of this public consultation is to explore how EU action, including a range of soft-law measures, could promote crowdfunding in Europe. Crowdfunding has many promising benefits that fit with the objectives of the European Commission. The Entrepreneurship 2020 Action Plan⁴ aims to increase the level of employment through reinforcing entrepreneurship across Europe. It invites Member States to "assess the need of amending current national financial legislation with the aim of facilitating new, alternative forms of financing for start-ups and SMEs in general, in particular as regards platforms for crowd funding."

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/crowdfunding/index_en.htm

Edellä mainitut näkökohdat tulee ottaa huomioon lopullisessa hallituksen esityksessä.

Avoin ministeriö ry
Joonas Pekkanen, toiminnanjohtaja
joonas.pekkanen@avoinministerio.fi
050-5846800